

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กิ่งกนก พิตยานุคุณ และคนอื่น ๆ. การบัญชีบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520.
- เคิมศักดิ์ กฤษณามระ และ วิไล วีระปรีช. ทฤษฎีการบัญชี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ศุภสภาพระสุเมรุ, 2514.
- นงเยาว์ ชัยเสรี. การเงินธุรกิจภาคต้น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2520.
- เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2523
- ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 87 ตอนที่ 121, วันที่ 30 ธันวาคม 2513, ฉบับพิเศษหน้า 4, มาตราฐานผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนำปลาพื้นเมือง.
- _____ . เล่มที่ 47 ตอนที่ 29, วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2523, หน้า 649-652, ประกาศ กระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 47 (พ.ศ. 2523) เรื่องนำปลา.
- วิชาการ, กรม. เที่ยวเมืองไทย ตอนที่ 1 ภาคกลาง เล่มที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2517.
- _____ . เที่ยวเมืองไทย ตอนที่ 1 ภาคกลาง เล่มที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2517.
- วิทยาศาสตร์บริการ, กรม. รายงานกิจกรรมวิทยาศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2511-2515 ฉบับที่ 31. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2518.
- _____ . รายงานกิจกรรมวิทยาศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2517 ฉบับที่ 33. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2519
- _____ . รายงานกิจกรรมวิทยาศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2518-2519 ฉบับที่ 34. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2520.

วิทยาศาสตร์บริการ, กรม. รายงานกิจกรรมวิทยาศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2520
ฉบับที่ 35. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2521.

เอกสารอื่น ๆ

- ชาวกรมวิทยาศาสตร์บริการ. "น้ำบีเอ็กซ์ (BX Liquid) และน้ำปลา" ฉบับที่ 77,
มกราคม 2518, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2518
- _____ . "น้ำปลา" ฉบับที่ 93, พฤษภาคม 2523, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2523
- คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, สำนักงาน. ข่าวสารจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครอง
ผู้บริโภค ทำเนียบรัฐบาล, พฤศจิกายน 2523.
- คณะกรรมการอาหารและยา, สำนักงาน. เอกสารสรุปผลการศึกษาสภาวะของคุณภาพ
มาตรฐานน้ำปลาในรอบ 10 ปี, 2521.
- _____ . เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมอบรมผู้ประกอบการเกี่ยวกับ
การผลิตน้ำปลา, 21 ธันวาคม 2524.
- ประชุม พิริยะพงษ์, "น้ำปลา" วารสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, ปีที่ 17
ฉบับที่ 2-4 พ.ศ. 2518
- ประมง, กรม. งานเศรษฐกิจการประมงและแผนงาน, สถิติการประมงแห่งประเทศไทย
2521. เอกสารฉบับที่ 7/2523
- ประสิทธิ์ สายสิทธิ์, "กลิ่นและรสของน้ำปลา", วารสารการประมง ปีที่ 21 เล่ม 4,
เดือนตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2511
- มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, สำนักงาน. เอกสารอธิบายหลักเกณฑ์และวิธีการทั่วไป
ในการอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐาน, 2521.

รมไทร สุวรรณิก. "การวิจัยคอปอก การคุกเหล็กจากอาหารไทย การผสมเกลือ การ
ประดิษฐ์เครื่องจักรผสมไอโอดีนและเหล็กในเกลือและน้ำปลาเพื่อป้องกันโรค
คอปอกและโรคโลหิตจางจากการขาดเหล็ก" วารสารสำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ, ปีที่ 12, เล่มที่ 2, กรกฎาคม-ธันวาคม 2523.

วิเชียร สาครมงคล, รายงานการสำรวจโรงงานอุตสาหกรรมน้ำปลาในประเทศไทย
ตามโครงการศึกษาอุตสาหกรรมอันเกิดจากการหมัก (พระนคร:แผนกชีวเคมี
กองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ กรมวิทยาศาสตร์บริการ, ตุลาคม 2510)

วิญญู จันทาประเสริฐ, "การทำน้ำปลา" กสิกร ปีที่ 3, กรกฎาคม 2501.

สัมภาษณ์

นักวิชาการอาหารและยา 5. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข.

สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2524.

บุญเลิศ ฅาสุก. นักวิชาการประมงทะเล 7 กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สัมภาษณ์, 20 สิงหาคม 2524

พิพัฒน์ พันพาไพโร. ผู้อำนวยการกองฟิสิกส์และวิศวกรรม กรมวิทยาศาสตร์บริการ.

สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2524

สุภาพ ส่วนปาน. นักวิทยาศาสตร์ 7 หัวหน้าฝ่ายห้องปฏิบัติการ กองโภชนาการ

กระทรวงสาธารณสุข. สัมภาษณ์, ธันวาคม 2524

ကမ္ဘာ့အေးချမ်းသာယာရေးအတွက်

ภาคผนวก ก

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2524)

เรื่อง ฉลาก

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 6 (10) แห่งพระราชบัญญัติ
อาหาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 43 (พ.ศ. 2523)
เรื่อง ฉลาก ลงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2523

ข้อ 2 ให้อาหาร ดังต่อไปนี้ต้องมีฉลาก

- (1) อาหารควบคุมเฉพาะหรืออาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน
- (2) อาหารที่ผลิตโดยผู้ได้รับใบอนุญาตผลิตอาหาร
- (3) อาหารที่นำเข้าเพื่อจำหน่ายไม่ว่าจะนำมาผลิตอีกหรือไม่ก็ตาม
- (4) อาหารอื่นที่จำหน่ายนอกจากที่กำหนดไว้ใน (1) (2) และ (3)

ซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นอาหารที่ต้องมีฉลาก

ข้อ 3 ฉลากของอาหารที่จำหน่ายโดยตรงต่อผู้บริโภค ต้องมีข้อความเป็น
ภาษาไทย แต่จะมีภาษาต่างประเทศด้วยก็ได้ และจะต้องมีข้อความแสดงรายละเอียด
ดังต่อไปนี้ เว้นแต่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจะยกเว้นให้ไม่ต้องระบุข้อความ
หนึ่งข้อความใด

- (1) ชื่ออาหาร
- (2) เลขทะเบียนคำรับอาหาร
- (3) ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต หรือของผู้แบ่งบรรจุเพื่อจำหน่าย แล้วแต่กรณี

อาหารที่ผลิตในประเทศอาจแสดงสำนักงานใหญ่ของผู้ผลิต หรือของผู้แบ่งบรรจุก็ได้
ในกรณีที่เป็นการนำเข้าให้แสดงประเทศผู้ผลิตด้วย

(4) ปริมาณของอาหาร เป็นระบบเมตริก

(ก) อาหารที่เป็นผงหรือแห้ง ให้แสดงน้ำหนักสุทธิ

(ข) อาหารที่เป็นของเหลว ให้แสดงปริมาตรสุทธิ

(ค) -อาหารที่มีลักษณะครึ่งแข็งครึ่งเหลว อาจแสดงเป็นน้ำหนักสุทธิ หรือปริมาตรสุทธิก็ได้

กรณีที่เป็นอาหารที่บรรจุในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วย เรื่อง อาหารที่บรรจุในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท นอกจากต้องแสดงปริมาณสุทธิแล้ว จะต้อง แสดงน้ำหนักเนื้ออาหาร (Drained weight) ด้วย

(5) ส่วนประกอบที่สำคัญเป็นร้อยละของน้ำหนัก ให้แสดงเรียงตามลำดับ ปริมาณจากมากไปน้อย กรณีที่เป็นอาหารซึ่งต้องเจือจางหรือทำละลายก่อนบริโภค ให้แสดง ส่วนประกอบของอาหาร เมื่อเจือจางหรือทำละลายตามวิธีปรุง เพื่อรับประทานตามที่แจ้งไว้ บนฉลาก ยกเว้นอาหารที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กำหนดให้แสดงเป็นอย่างอื่น

(6) วัน เดือน และปีที่ผลิต สำหรับอาหารที่เก็บไว้ได้ไม่เกิน 90 วัน หรือเดือนและปีที่ผลิต สำหรับอาหารที่เก็บไว้ได้เกิน 90 วัน โดยมีข้อความว่า "ผลิต" กำกับไว้ด้วย

(7) วัน เดือน และปีที่หมดอายุการใช้ โดยมีข้อความว่า "หมดอายุ" กำกับไว้ด้วย

(8) ประเภทหรือชนิดของอาหาร

(9) คำแนะนำในการเก็บรักษา

(10) วิธีปรุงเพื่อรับประทาน

(11) ข้อความว่า "ใช้วัตถุดิบเสีย" ถ้ามีการใช้

(12) ข้อความว่า "เจือสี" ถ้ามีการใช้

(13) ขอความว่า "ใช้วัตถุปรุงแต่งรสอาหาร" ถ้ามีการใช้วัตถุปรุงแต่งรสอาหาร ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย เรื่องวัตถุปรุงแต่งรสอาหาร

(14) วิธีการใช้และขอความที่จำเป็นสำหรับอาหารที่มุ่งหมายจะใช้กับทารกหรือเด็กอ่อนหรือบุคคลใดโดยเฉพาะ

ข้อ 4 ฉลากของอาหารที่มีใ้จำหน่ายโดยตรงต่อผู้บริโภค แต่จำหน่ายใ้กับผู้ปรุง หรือผู้จำหน่ายอาหาร ให้แสดงฉลากตามข้อ 3

ข้อ 5 ฉลากของอาหารที่มีใ้จำหน่ายโดยตรงต่อผู้บริโภค และมีใ้อาหารที่ ต้องแสดงฉลากตามข้อ 3 หรือข้อ 4 ต้องมีขอความเป็นภาษาไทย เว้นแต่อาหารที่นำเข้า อาจแสดงขอความเป็นภาษาอังกฤษใ้ และอย่างน้อยต้องมีขอความดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและประเภทหรือชนิดของอาหาร
- (2) เลขทะเบียนตำรับอาหาร
- (3) ปริมาณสุทธิของอาหารเป็นระบบเมตริก
- (4) ชื่อผู้ผลิตและประเทศที่ผลิต

ข้อ 6 ฉลากของอาหารที่ผลิตเพื่อส่งออก จะแสดงขอความเป็นภาษาไทยใ้ใ้ แต่ต้องมีขอความดังต่อไปนี้

- (1) ชื่ออาหารในทางการค้า
- (2) เลขทะเบียนตำรับอาหาร
- (3) ปริมาณสุทธิ
- (4) ขอความ "ผลิตในประเทศไทย"

ข้อ 7 ฉลากอาหารใ้ใ้ใ้ตาม ถ้าสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเห็นสมควร อนุญาตใ้มีขอความตามที่ขออนุญาต หรือเห็นสมควรใ้มีขอความใ้ใ้ ให้แสดงขอความนั้นใ้ใ้ ในฉลาก

ข้อ 8 ฉลากของอาหารตามข้อ 2 ต้องส่งมอบให้สำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยาตรวจอนุมัติให้ใช้ก่อนนำไปใช้

ข้อ 9 ฉลากของอาหารต้องปิด ทึบ หรือแสงไวในที่เปิดเผยที่ภาชนะบรรจุ และ/หรือหีบห่อของภาชนะที่บรรจุอาหารและมองเห็นได้ชัด

ข้อ 10 ฉลากของอาหารต้องไม่มีข้อความ รูป รูปภาพ รอยประติษฐาน เครื่องหมาย หรือเครื่องหมายการค้า ที่แนะนำผลิตภัณฑ์อื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งอาจ ทำให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เหล่านั้นกับอาหาร

ข้อ 11 ฉลากที่มี ข้อความ รูป รูปภาพ รอยประติษฐาน เครื่องหมายหรือเครื่องหมายการค้า นั้น ต้องไม่เป็นไปในทำนองโอ้อวด และต้องไม่มีความหมายซึ่งอาจทำให้ เข้าใจว่า ข้อความ รูป รูปภาพ รอยประติษฐาน เครื่องหมายหรือเครื่องหมายการค้า แสดงถึงชื่ออาหาร ส่วนประกอบของอาหาร อัตราส่วนของอาหาร ปริมาณของอาหาร หรือแสดงถึงสรรพคุณของอาหารอันเป็นเท็จหรือซึ่งเป็นการหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อ หรืออาจทำให้เข้าใจผิดว่ามีคุณค่า ข้อความ ชื่อ รูป รูปภาพ รอยประติษฐาน เครื่องหมาย หรือเครื่องหมายการค้าดังกล่าวผสมอยู่ในอาหาร โดยที่ไม่มีวัตถุนั้นผสมอยู่ หรือมีผสมอยู่ ในปริมาณที่ไม่อาจแสดงสรรพคุณได้

ข้อ 12 ในกรณีที่ฉลากใดมีภาษาต่างประเทศด้วย ข้อความในฉลากนั้นต้องมี ความหมายอย่างเดียวกันกับภาษาไทย

ข้อ 13 ข้อความในฉลากต้องปรากฏให้เห็นชัดที่ภาชนะบรรจุอาหาร และ/หรือ หีบห่อของภาชนะที่บรรจุอาหารและอ่านได้ง่าย

การแสดงข้อความตาม 3 (1) (2) (3) (4) (6) และ (7) ให้แสดงไว้ ที่ส่วนสำคัญของฉลาก (Principal display panel) ฉลากใดที่ไม่อาจแสดงข้อความ

ดังกล่าวไว้ได้ทั้งหมด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาอาจจะยกเว้นให้แสดงไว้ที่ส่วนอื่นของฉลากได้

ข้อ 14 การแสดงสีของพื้นฉลากและสีของข้อความในฉลาก ต้องใช้สีที่ตัดกันซึ่งทำให้ข้อความที่ระบุอ่านได้ชัดเจน ขนาดของตัวอักษรหรือบริเวณพื้นที่ในฉลากที่ระบุข้อความนั้น ต้องมีขนาดตัวอักษรสัมพันธ์กับขนาดของพื้นที่ของฉลาก เว้นแต่ข้อความดังกล่าวไม่ต้องมีขนาดตัวอักษรและแบบตามที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเห็นสมควร

(1) เลขทะเบียนตำรับอาหาร

(2) ข้อความที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเห็นสมควรให้ระบุหรือกำหนดให้ระบุ

ข้อ 15 ถ้าในฉลากนั้นมีเครื่องหมายการค้าแสดงไว้ต้องมีคำว่า เครื่องหมายการค้า หรือคำว่า ทรา กำกับไว้ด้วย เว้นแต่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจะยกเว้นให้ไม่ต้องระบุ

ข้อ 16 ชื่ออาหารตามข้อ 3(1) ต้องไม่เป็นที่น่าสงสัยว่า ไม่เป็นเท็จ ไม่เป็นกรหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อทำให้เข้าใจผิดหรือชักจูงวิจรรย์กรรมอันถึงงามของไทย หรือสื่อไปในทางทำลายคุณค่าของภาษาไทยและมีข้อความต่อเนื่องกันในแฉกขนาดของตัวอักษรใกล้เคียงกัน ในกรณีที่ไม่อาจแสดงได้หมดในบรรทัดเดียวกันอาจแยกเป็นสองบรรทัดก็ได้ หรือในกรณีที่ไม่อาจใช้ขนาดตัวอักษรใกล้เคียงกัน ให้ใช้ขนาดของตัวอักษรตามที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเห็นสมควรก็ได้ และให้ใช้ชื่ออย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ชื่อเฉพาะของอาหาร ชื่อสามัญหรือชื่อที่ใช้เรียกอาหารตามปกติ

(2) ชื่อที่แสดงประเภทหรือชนิดของอาหาร

(3) ชื่อทางการค้า การใช้ชื่ออื่นจะต้องมีข้อความแสดงประเภทหรือชนิดของอาหาร ประกอบชื่ออาหาร

ในกรณีที่มีชื่ออาหารเป็นภาษาต่างประเทศชว ย ขนาดของตัวอักษรที่แสดงชื่ออาหารเป็นภาษาไทย ต้องมีขนาดไม่เล็กกว่าขนาดของตัวอักษรที่แสดงชื่ออาหาร เป็นภาษาต่างประเทศ

เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดเกี่ยวกับอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา อาจกำหนดให้ระบุข้อความหนึ่งข้อความใดประกอบชื่ออาหาร เช่น สารที่ใช้บรรจุ (Packing media) กรรมวิธีการผลิต รูปลักษณะของอาหาร ชนิดหรือส่วนของพืชหรือสัตว์ที่เป็นคนก้าเนิกของอาหาร

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่ฉลากของอาหารที่ได้อนุญาตไว้แล้วตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 43 (พ.ศ. 2523) ลงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2523 ที่ได้จัดทำฉลากไว้ใช้ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ และฉลากนั้นมีข้อความที่แตกต่างไปจากข้อความที่กำหนดใหม่ไว้ในฉลากตามประกาศฉบับนี้ ให้ฉลากนั้นต่อไปหลังก่อนจนกว่าจะไ้รับอนุญาตหรือถึงวันที่ผู้อนุญาตได้แจ้งให้ทราบถึงการไม่อนุญาตให้ใช้ฉลากนั้นต่อไป ทั้งนี้ต้องไม่เกินวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2525

ประกาศ ณ วันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2524
(ลงชื่อ) ส. พริ้งพวงแก้ว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

(คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม 98 ตอนที่ 157 ลงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2524)

ภาคผนวก ข

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2522)

เรื่อง กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานของภาชนะบรรจุ การใช้ภาชนะบรรจุ และการห้ามมิให้ใช้สิ่งใดเป็นภาชนะบรรจุอาหาร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 6 (6) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ห้ามมิให้ใช้ภาชนะบรรจุที่เคยใช้บรรจุหรือหุ้มห่อปุ๋ย สารมีพิษหรือวัตถุที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ มาใช้เป็นภาชนะบรรจุอาหาร

ข้อ 2 ห้ามมิให้ใช้ภาชนะบรรจุที่ทำขึ้นโดยใช้วัสดุที่มีรูป รอย ประติมากรรมหรือข้อความใดที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญของอาหารที่บรรจุอยู่เป็นภาชนะบรรจุอาหาร

ข้อ 3 ภาชนะบรรจุอาหาร ต้องมีคุณภาพหรือมาตรฐานดังต่อไปนี้

(1) สะอาด

(2) ไม่เคยใช้ใส่อาหารหรือวัตถุอื่นใดมาก่อน เว้นแต่ภาชนะบรรจุที่เป็นแก้วที่ไม่มีลักษณะตามข้อ 1 หรือข้อ 2

(3) เป็นภาชนะบรรจุที่ไม่มีสารออกมามาปนเปื้อนกับอาหารในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ข้อ 4 ภาชนะบรรจุที่ทำด้วยพลาสติกชนิดโพลีไวนิลคลอไรด์ จะต้องมียุติฉภาพ
หรือมาตรฐานตามข้อ 3 และตรวจโวนิลคลอไรด์โมโนเมอร์ (VCM) พบได้ไม่เกิน 1
มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2522

บุญสม มาร์ติน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

(คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 158 ลงวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2522)

ภาคผนวก ค

รายชื่อน้ำปลาแห้งที่มีคุณภาพมาตรฐาน ปี 2521-2522

เลขที่	ชื่อน้ำปลา	สถานที่ผลิตหรือแบ่งบรรจุ	ปริมาณไนโตรเจน (กรัม/ลิตร)	อัตราส่วนของกรดกลูตามิกต่อ ไนโตรเจนทั้งหมด	หมายเหตุ
1.	ชิงฮะไถยอกน้ำปลา	ระยอง	23.1	0.5	ราคาน้ำปลาแท้ประมาณ
2.	น้ำปลาอศวิน	"	23.2	0.4	15 - 18 บาท
3.	น้ำปลาทรานกอินทรีย์	"	26.2	0.4	"
4.	น้ำปลาตราเขราวัน	"	26.7	0.5	"
5.	ยอกน้ำปลาระยองตราเต็ก	"	22.9	0.4	"
6.	ยอกน้ำปลาตรา ทราชู	"	23.4	0.4	"
7.	น้ำปลาตราดาวแดง	"	21.5	0.4	"
8.	หัวน้ำปลาไส้ตัน	สมุทรสาคร	32.0	0.5	ราคา 25 บาท
9.	ยอกน้ำปลาระเบิดปรมาณู	กรุงเทพฯ	9.8	0.4	ราคาประมาณ 7 บาท
10.	น้ำปลาระยองชั้นเยี่ยมตราหอย	"	9.3	0.6	"
11.	น้ำปลาระยองชั้นเยี่ยมตรา 95	"	11.9	0.5	"

รายชื่อปลาดมที่มีคุณภาพมาตรฐาน ปี 2521-2522

เลขที่	ชื่อปลาดม	สถานที่ผลิตหรือแบ่งบรรจุ	ปริมาณไนโตรเจน (กรัม/ลิตร)	อัตราส่วนกรดกลูตามิก ต่อไนโตรเจนทั้งหมด	หมายเหตุ
1.	ปลาดมกราหนาคู	สมุทรสงคราม	20.9	0.7	ราคาประมาณ 5-7 1
2.	ปลาดมกราชูปเปอร์แมน	"	12.6	0.7	"
3.	ปลาดมยี่หอทูแซวค	"	13.2	0.5	"
4.	ปลาดมกราหนาศิพย์	"	6.1	1.1	"
5.	ปลาดมกราชุนทอง	"	10.3	0.8	"
6.	ปลาดมกราปลาคุ	"	7.8	1.1	"
7.	ปลาดมกราสรอยทอง	"	28.6	0.4	"
8.	ยอดปลาดมไทย (กราปลาหมึก)	"	8.5	1.1	"
9.	ปลาดมกรามวนทอง	"	12.9	0.4	"
10.	ปลาดมสามัคคี	สหกรณ์ประมงชลบุรี	8.7	0.5	"
11.	ปลาดมประจักษ์ไชย	กรุงเทพฯ	6.7	0.6	"
12.	ปลาดมกราแหวนเพชร	"	6.0	0.6	"

ภาคผนวก ง
พระราชบัญญัติ
คุ้มครองผู้บริโภค
พ.ศ. 2522

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2522
เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ
ยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภาตั้งต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.
2522"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

"ซื้อ" หมายความรวมถึงเช่า เช่าซื้อ หรือได้มาไม่ว่าด้วยประการใด ๆ
โดยให้ค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น

"ขาย" หมายความรวมถึงให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือจัดหาให้ไม่ว่าด้วยประการ
ใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น ตลอดจนการเสนอหรือการ
ชักชวนเพื่อการดังกล่าวด้วย

"สินค้า" หมายความว่า สิ่งของที่ผลิตหรือมีไว้เพื่อขาย

"บริการ" หมายความว่า การรับจัดทำกรงาน การให้สิทธิใด ๆ หรือการให้ใช้ หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่นแต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงานตามกฎหมายแรงงาน

"ผลิต" หมายความว่า ทำ ผสม ประสาน ประกอบ ประดิษฐ์ หรือแปรสภาพและ หมายความว่ารวมถึงการเปลี่ยนรูป การดัดแปลง การคัดเลือกหรือการแบ่งบรรจุ

"ผู้บริโภค" หมายความว่า ผู้ซื้อหรือได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ และ หมายความว่ารวมถึงผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการด้วย

"ผู้ประกอบการธุรกิจ" หมายความว่า ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้ส่งหรือนำเข้ามา ในราชอาณาจักร เพื่อขายหรือผู้ซื้อเพื่อขายของสินค้า หรือผู้ให้บริการ และ หมายความว่ารวมถึงผู้ประกอบการโฆษณาด้วย

"ข้อความ" หมายความว่ารวมถึงการกระทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด ๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

"โฆษณา" หมายความว่าถึงการกระทำที่ไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า

"สื่อโฆษณา" หมายความว่า สิ่งที่ใช้เป็นสื่อโฆษณา เช่น หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ไปรษณีย์โทรเลข โทรทัศน์ หรือป้าย

"ฉลาก" หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ กระจกหรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้ปรากฏข้อความเกี่ยวกับสินค้าซึ่งแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า หรือสอด

แทรกหรือรวมไว้กับสินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบหอบรรจุสินค้า และความหมายรวมถึง เอกสารหรือคู่มือ สำหรับใช้ประกอบกับสินค้า ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหีบหอบรรจุสินค้านั้น

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า บุคคลซึ่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ

มาตรา 4 ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้

(1) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพสำคัญของและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

(2) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

(3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

(4) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยกรณีนั้น ๆ หรือพระราชบัญญัติบัญญัติไว้

มาตรา 5 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) นับ ings ทรง วัด ตรวจสอบ และเก็บหรือนำสินค้าไม่ปริมาตรเพื่อส่งตรวจไปเป็นตัวอย่างเพื่อทำการทดสอบโดยไม่ต้องชำระราคาสินค้านั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(2) คน ยึด หรืออายัดสินค้า ภาชนะหรือหีบหอบรรจุสินค้า ฉลากหรือเอกสาร
อื่นที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัย
ว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(3) เขาไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบการผลิตสินค้า
การขายสินค้าหรือบริการ รวมทั้งตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
ของผู้ประกอบการในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(4) มีหนังสือเรียกใหญ่บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐาน
ที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ใหญ่ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก
สมควร

มาตรา 6 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 5(3) ถ้าไม่เป็นการเร่งด่วนให้
พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้เป็นเจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะ
นั้นทราบล่วงหน้าตามสมควร ก่อน ให้กระทำการทောင်းผู้ครอบครองสถานที่หรือยาน-
พาหนะหรือถ้า เจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่อยู่ในที่นั้น ก็ให้กระทำทောင်းบุคคลอื่นอย่างน้อย
สองคน ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ใคร่องขอมาเป็นพยาน

การค้นตามมาตรา 5(2) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำไ้เฉพาะเวลาระหว่าง
พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก

มาตรา 7 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้อง
แสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 8 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้อำนาจ
แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรา 9 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค" ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินหกคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ
- (2) คำเนิการเกี่ยวกับสินค้าที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา 36
- (3) แจงหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้บริโภค ในกรณีจะระงับซื้อสินค้าหรือบริการ หรือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจด้วยก็ได้
- (4) ใ้คำปรึกษาและแนะนำแก่คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง และพิจารณาวินิจฉัยการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง
- (5) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการ
- (6) สอดส่องเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้ปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำนึงถึงในความคิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

(7) ทำเนียบคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้นับถือศาสนาที่คณะกรรมการเห็นสมควร หรือมีผู้ร้องขอตามมาตรา 39

(8) รับรองสมาคมตามมาตรา 40

(9) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองผู้นับถือศาสนา และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้นับถือศาสนาที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

(10) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้นับถือศาสนาเป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคำเนิการต่อไปได้

มาตรา 11 ให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 12 นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 11 กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(4) เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(6) ไร้สัญชาติโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ

ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา 13 ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การประชุมคณะกรรมการทุกคราวต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 14 ให้มีคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (1) คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา
- (2) คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก

คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องที่เกี่ยวข้องของตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสามคน

กรรมการเฉพาะเรื่อง อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และให้นำมาตรา 11
วรรคสอง และมาตรา 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
และตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 15 คณะกรรมการและคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง จะแต่งตั้งคณะอนุ-
กรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะกรรมการหรือคณะ-
กรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมายก็ได้

มาตรา 16 การประชุมของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการ
ให้นำมาตรา 13 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 17 คณะกรรมการและคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจสั่งให้
บุคคลหนึ่งบุคคลใดส่งเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวกับเรื่องที่มีผู้ร้องทุกข์หรือเรื่องอื่นใดที่
เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมาพิจารณาได้ ในการนี้จะเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้อง
มาชี้แจงด้วยก็ได้

มาตรา 18 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการหรือคณะ-
กรรมการเฉพาะเรื่องต้องให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือสงสัยว่ากระทำการอันเป็นการ
ละเมิดสิทธิของผู้บริโภคเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นตามสมควร เว้นแต่
ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วน

การกำหนดหรือการออกคำสั่งในเรื่องใดก็ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ
หรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องคำนึงถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้บริโภคนั้นและ

ผู้ประกอบการ และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง จะกำหนดเงื่อนไข หรือวิธีการชั่วคราวในการบังคับให้เป็นไปตามการกำหนดหรือการออกคำสั่งนั้นก็ได้

มาตรา 19 ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นในสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา 20 ให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ
- (2) ติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการใด ๆ ทามที่เห็นสมควรและจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค
- (3) สนับสนุนหรือทำการศึกษาและวิจัยปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น
- (4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภคในทุกระดับการศึกษา เกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับจากสินค้าหรือบริการ
- (5) ดำเนินการเผยแพร่วิชาการ และให้ความรู้และการศึกษาแก่ผู้บริโภค เพื่อสร้างนิสัยในการบริโภคที่เป็นการส่งเสริมพละทานามัย ประหยัด และใช้ทรัพยากรของชาติให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

(6) ประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมส่งเสริม หรือกำหนดมาตรฐานของสินค้าหรือบริการ

(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการ เฉพาะเรื่องมอบหมาย

หมวด 2

การคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรา 21 ในกรณีที่มีกฎหมายว่าด้วยการใด ได้บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ แล้วให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้นำบทบัญญัติในหมวดนี้ไปใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ซ้ำ หรือขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว

ในกรณีที่มีกฎหมายดังกล่าวมิได้มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจตามกฎหมายออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้คณะกรรมการ เฉพาะเรื่อง มีอำนาจออกคำสั่งตามความในหมวดนี้ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายดังกล่าว มีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายอยู่แล้ว คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคอาจมอบอำนาจ ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติแทน คณะกรรมการเฉพาะเรื่องใด

การมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ ตามวรรคสอง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ 1

การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา

มาตรา 22 การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้น

จะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ
ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ

ข้อความดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือ
เป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

(1) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

(2) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือ
บริการ ไม่ว่าจะกระทำโดยโฆษณาหรืออ้างถึงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
อันไม่เป็นความจริง หรือเกินความจริง หรือไม่ก็ตาม

(3) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมาย
หรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ

(4) ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่
ประชาชน

(5) ข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจ
เป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ค่อนข้างในคำโฆษณาตาม (1)

มาตรา 23 การโฆษณาจะต้องไม่กระทำด้วยวิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อ
สุขภาพร่างกายหรือจิตใจ หรืออันอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามที่
กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 24 ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่า สินค้าใดอาจ
เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคและคณะกรรมการว่าด้วยฉลากได้ กำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้า

ที่ควบคุมฉลากตามมาตรา 30 ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจ ออกคำสั่งตั้ง
ต่อไปนี้

(1) กำหนดให้การโฆษณานั้นของกระทำไปพร้อมกับคำแนะนำหรือคำเตือน
เกี่ยวกับวิธีใช้หรืออันตราย ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยการ โฆษณากำหนด ทั้งนี้
โดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขให้แตกต่างกันสำหรับการโฆษณา
ที่ใช้สื่อโฆษณาต่างกันได้

(2) จำกัดการใช้สื่อโฆษณาสำหรับสินค้านั้น

(3) ห้ามการโฆษณาสินค้านั้น

ความใน (2) และ (3) ให้นำมาใช้บังคับแก่การโฆษณาที่คณะกรรมการว่าด้วย
การโฆษณา เห็นว่าการใช้หรือประโยชน์ของสินค้านั้นขัดกับนโยบายของสังคม ศีลธรรม
หรือวัฒนธรรมของชาติด้วย

มาตรา 25 ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา เห็นว่า สินค้าหรือบริการ
ใด ผู้บริโภคจำเป็นต้องทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพฐานะ และรายละเอียดอย่างอื่น
เกี่ยวกับผู้ประกอบการที่ขาย คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจ กำหนดให้การ
โฆษณาสินค้าหรือบริการนั้นต้องให้ข้อเท็จจริงดังกล่าวตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการ
โฆษณากำหนดได้

มาตรา 26 ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา เห็นว่า ข้อความในการ
โฆษณาโดยทางสื่อโฆษณาใด สมควรแจ้งให้ผู้บริโภคทราบว่าข้อความนั้นเป็นข้อความที่มี
ความมุ่งหมายเพื่อการโฆษณา คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจ กำหนดให้การ
โฆษณา โดยทางสื่อโฆษณานั้นต้องมีคำชี้แจงกำกับไป ประชาชนทราบว่าข้อความดังกล่าว

เป็นการโฆษณาใด ทั้งนี้ คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดให้
ของปฏิบัติด้วยก็ได้

มาตรา 27 ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่า การโฆษณาใด
ฝ่าฝืนมาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 (1) หรือมาตรา 25 ในคณะกรรมการว่า
ด้วยการโฆษณา มีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

- (1) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา
- (2) ห้ามการโฆษณาบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา
- (3) ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา
- (4) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วความ

หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา กำหนด

ในการออกคำสั่งตาม (4) ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา กำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริโภค ประกอบกับความสุจริตใจใน
การกระทำของผู้กระทำการโฆษณา

มาตรา 28 ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีเหตุอันควรสงสัยว่า
ข้อความใดที่ใช้ในการโฆษณา เป็นเท็จหรือเกินความจริงตาม มาตรา 22 วรรคสอง (1)
ในคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการโฆษณา พิสูจน์เพื่อ
แสดงความจริงได้

ในกรณีที่ผู้กระทำการโฆษณา อ้างรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัยสถิติ การ
รับรองของสถาบัน หรือบุคคลอื่นใด หรือยืนยันข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่งในการโฆษณา
ถ้าผู้กระทำการโฆษณา ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า ข้อความที่ใช้ในการโฆษณา เป็นความจริง

ตามที่กล่าวอ้าง ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา 27 ได้ และให้ถือว่าผู้กระทำการโฆษณาหรือควรใคร่ว่าข้อความนั้นเป็นความจริง

มาตรา 29 ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดสงสัยว่าการโฆษณาของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ประกอบธุรกิจนั้นอาจขอให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนั้นก่อนทำการโฆษณาได้ ในกรณีนี้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะขอให้ความเห็นและแจ้งให้ผู้ขอทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาได้รับคำขอ ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาให้ความเห็นชอบแล้ว

การขอความเห็นและคำช่วยการในการให้ความเห็นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด คำช่วยการที่ได้รับให้มาส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

การให้ความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาตามวรรคหนึ่ง ไม่ถือว่าเป็นการคัดอำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่จะพิจารณาวินิจฉัยใหม่เป็นอย่างอื่นเมื่อมีเหตุอันสมควร

การใดที่ได้กระทำไปตามความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่ให้ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่ากระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญา

ส่วนที่ 2

การคุ้มครองผู้บริโภคในค่านฉลาด

มาตรา 30 ให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลาดมีอำนาจกำหนดให้สินค้าดังต่อไปนี้ เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาดได้

(1) สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้านั้น หรือโดยสภาพของสินค้า

(2) สินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น

มาตรา 31 ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ให้ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า

(2) ต้องระบุข้อความอันจำเป็น ซึ่งหากมีใ้ก้กล่าวเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนด

การกำหนดความวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และประกาศดังกล่าว จะกำหนดกรณีหรือเงื่อนไขที่เป็นการยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับตามความในวรรคหนึ่งด้วยก็ได้

มาตรา 32 การกำหนดข้อความของฉลากตามมาตรา 30 ต้องไม่เป็นการบังคับให้ผู้ประกอบการกิจการ เปิดเผยความลับทางการผลิต เว้นแต่ข้อความดังกล่าวจะเป็นสิ่งจำเป็นที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้บริโภค

มาตรา 33 เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าฉลากใดไม่เป็นไปตามมาตรา 31 คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการเลิกใช้ฉลากดังกล่าวหรือดำเนินการแก้ไขฉลากนั้นให้ถูกต้อง

มาตรา 34 ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดสงสัยว่าฉลากของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ เป็นไปตามมาตรา 31 ผู้ประกอบธุรกิจผู้นั้นอาจขอให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากพิจารณา ให้ความเห็นในฉลากนั้นก่อนได้ ในกรณีนี้ให้นำมาตรา 29 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 35 เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและการตรวจสอบการประกอบธุรกิจ เกี่ยวกับสินค้าที่ควบคุมฉลาก รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ ผู้ประกอบธุรกิจในสินค้าดังกล่าวต้อง จักทำและเก็บรักษามัญฉี เอกสาร และหลักฐาน เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบได้

วิธีจักทำและเก็บรักษามัญฉี เอกสาร และหลักฐานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไป ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ 3

การคุ้มครองผู้บริโภคโดยประการอื่น

มาตรา 36 เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าใด อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค คณะกรรมการอาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้านั้นได้ ถ้าผู้ ประกอบธุรกิจไม่ดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือดำเนินการลาซา โดยไม่มีเหตุล อันสมควร คณะกรรมการจะจัดให้มีการพิสูจน์โดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้

ถ้าผลจากการทดสอบหรือพิสูจน์ปรากฏว่าสินค้านั้นอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค และกรณีไม่อาจป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากสินค้านั้นได้โดยการกำหนดฉลากตามมาตรา 30 หรือตามกฎหมายอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งห้ามขายสินค้านั้น และถ้าเห็นสมควร จะสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเปลี่ยนแปลงสินค้านั้นภายใต้เงื่อนไขตามที่คณะกรรมการกำหนด ก็ได้ ในกรณีสินค้านั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้หรือเป็นที่สงสัยว่าผู้ประกอบธุรกิจจะเก็บ

สินค้านั้นไว้เพื่อขายต่อไป คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจทำลายหรือจะจัดให้มีการทำลายโดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้

ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วน ถ้าคณะกรรมการมีเหตุที่น่าเชื่อว่า สินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งห้ามขายสินค้านั้นเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะได้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

การสั่งห้ามขายสินค้าตามวรรคสองและวรรคสาม ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 37 คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินได้

รายการในหลักฐานการรับเงินของการประกอบธุรกิจดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการกำหนด คณะกรรมการจะกำหนดข้อความที่ต้องใช้หรือห้ามใช้ และวิธีการใช้ข้อความนั้นไว้ด้วยก็ได้

การกำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในประกาศดังกล่าวจะกำหนดกรณีหรือเงื่อนไขที่เป็นการยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับตามความในวรรคหนึ่งด้วยก็ได้

มาตรา 38 ผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา 37 วรรคหนึ่ง มีหน้าที่ส่งมอบหลักฐานการรับเงินตามมาตรา 37 ให้แก่ผู้บริโภค ภายในระยะเวลาที่เป็นทางปฏิบัติตามปกติ สำหรับการประกอบธุรกิจประเภทนั้นหรือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 39 ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควร เขาดำเนินการเกี่ยวกับละเมิดสิทธิของผูบริโภค หรือเมื่อได้รับคำร้องขอจากผูบริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่า การดำเนินการนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผูบริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการ โดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมอัยการ หรือข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผูบริโภคซึ่งมีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผูบริโภคเพื่อทำหน้าที่ดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผูบริโภคในศาล และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผูบริโภคมีอำนาจดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ในการดำเนินคดีในศาล ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผูบริโภคมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สินหรือค่าเสียหายให้แก่ผูบริโภคที่ร้องขอได้ด้วย และในการนี้ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรา 40 สมาคมใดที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผูบริโภคหรือต่อต้านการแข่งขันอันไม่เป็นธรรมทางการค้า และขอบังคับของสมาคมดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสมาชิก และวิธีการดำเนินการของสมาคมเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง สมาคมนั้นอาจยื่นคำขอให้คณะกรรมการรับรอง เพื่อให้สมาคมนั้นมีสิทธิและอำนาจฟ้องตามมาตรา 41 ได้

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การรับรองสมาคมตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 41 ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการละเมิดของผู้นับถือศาสนา ให้สมาคมที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา 40 มีสิทธิในการฟ้องคดีแพ่ง คดีอาญา หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในคดีเพื่อคุ้มครองผู้นับถือศาสนา และให้มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายแทนสมาชิกของสมาคมได้ ถ้ามีหนังสือมอบหมายให้เรียกค่าเสียหายแทนจากสมาชิกของสมาคม

ในการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง มิให้สมาคมถอนฟ้อง เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อศาลเห็นว่า การถอนฟ้องนั้นไม่เป็นผลเสียต่อการคุ้มครองผู้นับถือศาสนาเป็นส่วนรวมสำหรับคดีแพ่งเกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายแทนสมาชิกของสมาคม การถอนฟ้องหรือการพิพากษาในกรณีที่เกิดความตกลงหรือประนีประนอมยอมความกัน จะต้องมีหนังสือแสดงความยินยอมของสมาชิกมอบหมายให้เรียกค่าเสียหายแทนมาแสดงต่อศาลด้วย

มาตรา 42 นอกจากต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นแล้ว สมาคมที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา 40 ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อปรากฏว่าสมาคมที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา 40 สมาคมใดไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด หรือเมื่อมีเหตุการณปรากฏว่าสมาคมนั้นดำเนินการเพื่อฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ให้คณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการรับรองสมาคมนั้นได้

การเพิกถอนการรับรองสมาคมใดตามมาตรานี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่สมาคมซึ่งถูกเพิกถอนการรับรองตามมาตรานี้ได้ฟ้องคดีใดไว้ต่อศาล และคดีนั้นยังคงอยู่ในการพิจารณาของศาล ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสีย

หมวด 3

การอุทธรณ์

มาตรา 43 ในกรณีที่ผู้ใดรับคำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องตามมาตรา 27 หรือมาตรา 28 วรรคสอง ไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้

มาตรา 44 การอุทธรณ์ตามมาตรา 43 ให้ยื่นต่อคณะกรรมการภายในสิบวัน นับแต่วันที่ผู้อุทธรณ์ได้รับทราบคำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

การอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่เป็นการทุเลาการบังคับของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง เว้นแต่คณะกรรมการจะสั่งเป็นอย่างอื่นเป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สิ้นสุด

หมวด 4

บทกำหนดโทษ

มาตรา 45 ผู้ใดชักชวนหรือไม่อำนวยความสะดวก ไม่ให้ลดหย่อนค่าหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 5 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 46 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ตามมาตรา 17 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 47 ผู้ใดโดยเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิด สภาพ
คุณภาพ ปริมาณ หรือสาระสำคัญประการอื่นอันเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นอย่าง
ตนเองหรือผู้อื่น โฆษณา หรือโฆษณาที่มีข้อความอันเป็นเท็จหรือข้อความที่รู้หรือควรรู้
อยู่แล้ว ว่าอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเช่นนั้นของประชาชนทั่วไปโดยไม่เกิดหาพินินบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกระทำความซ้ำอีกภายในหกเดือนนับแต่วันกระทำความ
ผิดครั้งก่อน ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 48 ผู้ใดโฆษณาโดยข้อความตามมาตรา 22 (3) หรือ (4) หรือ
ข้อความตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 22 (5) หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติ
ตามมาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 25 หรือมาตรา 26 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
สามหมื่นบาท

มาตรา 49 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาซึ่งสั่ง
ตามมาตรา 27 หรือมาตรา 28 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ
ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 50 ถ้าการกระทำตามมาตรา 47 มาตรา 48 หรือมาตรา 49 เป็น
การกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณา หรือผู้ประกอบการโฆษณา ผู้กระทำต้องระวางโทษ
เพียงกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 51 ถ้าการกระทำตามมาตรา 47 มาตรา 48 มาตรา 49
หรือมาตรา 50 เป็นความผิดต่อเนื่อง ผู้กระทำต้องระวางโทษปรับวันละไม่เกินห้าหมื่นบาท
หรือไม่เกินสองเท่าของค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับการโฆษณานั้น ตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน
หรือไม่ปฏิบัติตาม

มาตรา 52 ผู้ใ้ขายสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา 30 โดยไม่มีฉลากหรือ
มีฉลากแทนฉลากหรือการแสดงฉลากนั้นไม่ถูกต้อง หรือขายสินค้าที่มีฉลากที่คณะกรรมการ
ว่าด้วยฉลากสั่งเลิกใช้ตามมาตรา 33 ทั้งนี้ โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าการไม่มีฉลากหรือ
การแสดงฉลากดังกล่าวนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำของผู้ผลิตเพื่อขาย หรือผู้ส่งหรือนำ
เข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อขาย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือ
ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 53 ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วย
ฉลาก ซึ่งสั่งตามมาตรา 33 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้า
หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 54 ผู้ใ้รับจ้างทำฉลากที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือรับจ้างติดฉริ่ง
ฉลากที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายกับสินค้า โดยรู้หรือควรรู้แล้วว่าฉลากดังกล่าวนั้นไม่ถูก
ต้องตามกฎหมาย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 55 ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 35
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 56 ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใด ขายสินค้าที่คณะกรรมการสั่งห้ามขายเพราะ
สินค้านั้นอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน
หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ประกอบธุรกิจนั้น เป็นผู้ผลิตเพื่อขายหรือเป็นผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร
เพื่อขายผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

มาตรา 57 ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ส่งมอบหลักฐานการรับเงินที่มีรายการถูกต้องตาม มาตรา 37 ให้แก่ผู้บริโภครายในระยะเวลาตาม มาตรา 38 ท้องระวางโทษปรับไม่เกิน สองพันบาท

ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใด ส่งมอบหลักฐานการรับเงิน โดยลงจำนวนเงินมากกว่าที่ ผู้บริโภคจะท้องชำระ และได้รับเงินจำนวนนั้นไปจากผู้บริโภคแล้ว ท้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทถึงหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะ พิสูจน์ได้ว่า ตนได้ใช้ความระมัดระวังความสมควรในการประกอบธุรกิจเช่นนั้นแล้ว

มาตรา 58 ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ภายในสถานที่ประกอบธุรกิจ ของผู้ประกอบธุรกิจและการกระทำนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ประกอบธุรกิจ ให้สันนิษฐาน ว่าผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้กระทำความผิดด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่สามารถคาดหมาย ได้ว่า บุคคลนั้นจะกระทำความผิดแม้จะใช้ความระมัดระวังความสมควรแล้ว

มาตรา 59 ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็น นิติบุคคล กรรมการหรือผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้นต้องรับ โทษตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วน ในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา 60 ผู้ใดโดยเจตนาทุจริต ใช้ จ้าง วาน ยุง หรือดำเนินการให้สมาคม ที่คณะกรรมการรับรองตาม มาตรา 40 พ้องรองผู้ประกอบธุรกิจคนใดเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา ทอศาล เพื่อกลั่นแกล้งผู้ประกอบธุรกิจนั้นให้ได้รับความเสียหาย ท้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 61 ผู้ใดเปิดเผยข้อเท็จจริงใดเกี่ยวกับกิจการของผู้ประกอบธุรกิจอื่นเป็น ข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของผู้ประกอบธุรกิจจะพึงสงวนไว้ ไม่เปิดเผย ซึ่งตนได้มาหรือล่วงรู้

เนื่องจากการปฏิบัติความพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการหรือเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน หรือการพิจารณาคดี

ผู้ใดได้มาหรือล่วงรู้ข้อเท็จจริงใดจากบุคคลตามวรรคหนึ่ง เนื่องในการปฏิบัติราชการ หรือการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี แล้วเปิดเผยข้อเท็จจริงนั้นในประการที่น่าว่ จะเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดของระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา 62 บรรดาความผิดความพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้และในการนี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจมอบหมายให้คณะกรรมการ เฉพาะเรื่องหรือคณะอนุกรรมการ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการ เปรียบเทียบได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการ เปรียบเทียบหรือเงื่อนไขประการใด ๆ ให้แก่ผู้ได้รับมอบหมาย ความที่เห็นสมควรด้วยก็ได้

ภายใต้บังคับของบทบัญญัติความวรรคหนึ่งในการสอบสวนถ้าพนักงานสอบสวนพบว่า บุคคลใดกระทำความผิดความพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่ง เรื่องมายังคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ มอบหมายให้มื่ออำนาจเปรียบเทียบความวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โททะระกิตย

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันนี้การ
 เส่นสินค้าและบริการต่าง ๆ ของประชาชนมีมากขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจการค้า
 และผู้ที่ประกอบธุรกิจโฆษณาได้นำวิชาการในทางการตลาดและทางการโฆษณามาใช้ในการ
 ส่งเสริมการขายสินค้าและบริการ ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคที่อยู่ในฐานะที่
 เสียเปรียบ เพราะผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่ทราบภาวะตลาด และความจริงที่เกี่ยวกับ
 คุณภาพและราคาของสินค้าและบริการต่าง ๆ ใต้อย่างถูกต้องทั้งหมดที่ นอกจากนั้นในบาง
 กรณีแม้จะมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคโดยการกำหนดคุณภาพและราคาของ
 สินค้าและบริการอยู่แล้วก็ตาม แต่การที่ผู้บริโภคแต่ละรายจะไปฟ้องร้องดำเนินคดีกับ
 ผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือผู้ประกอบธุรกิจ โฆษณา เมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ย่อม
 จะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายเป็นการไม่คุ้มค่า และผู้บริโภคจำนวนมากไม่อยู่ในฐานะที่จะสละ
 เวลาและเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีได้ และในบางกรณีก็ไม่อาจจะจับหรือยับยั้งการ
 กระทำที่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคได้ทั้งหมดที่ สมควรจึงมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิ
 ของผู้บริโภคเป็นการทั่วไป โดยกำหนดหน้าที่ผู้ประกอบธุรกิจการค้าและผู้ประกอบธุรกิจ
 โฆษณาของผู้บริโภค เพื่อให้ความเป็นธรรมตามสมควรแก่ผู้บริโภคตลอดจนจัดให้มีองค์กร
 ของรัฐที่เหมาะสมเพื่อตรวจราคาดูแล และประสานงานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ
 ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

คัดจากหนังสือราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 96 ตอนที่ 72 วันที่ 4 พฤษภาคม
 พุทธศักราช 2522

ประวัติผู้เขียน

นางนฤมล วัชรกร เกิดเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2494 จังหวัดชลบุรี
ได้รับปริญญาบัณฑิตศึกษาศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาการบัญชีทั่วไป จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อปีการศึกษา 2516 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี 4 กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ